

İLK SÖZ LÂ İLÂHE İLLA'LLÂH OLSUN!*

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn...

Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ...

Muhterem Kardeşlerim!

Bugün cuma... Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden bazılarını okuyarak zamanımızı Rabbimiz'in rızasına uygun geçirmeğe gayret edeceğiz. *Râmûz el-Ehâdîs* isimli kitaptan, alfabetik sırayla peşpeşe bazı hadis-i şerifleri okuyacağım. Konuları değişik olarak gelebilir.

a. İlk ve Son Sözün Önemi

İbn-i Abbas'tan rivâyet olunduğuna göre, Peygamber SAS Hazretleri buyurmuşlar ki:¹

اِفْتَحُوا عَلٰى صِبْيَانِكُمْ اَوَّلَ كَلِمَةٍ بِلَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ

وَلَقِّنُوهُمْ عِنْدَ الْمَوْتِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ فَاِنَّهُ

مَنْ كَانَ اَوَّلَ كَلَامِهِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.397, no:8649; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.71, no:207; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.441, no:45332; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.V, s.160, no:3910.

وَآخِرُ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ثُمَّ عَاشَ أَلْفَ سَنَةٍ

مَا سُئِلَ عَنْ ذَنْبٍ وَاحِدٍ

(ك. فى تاريخه، هب. عن ابن عباس)

RE. 76/1 (*İftehû alâ sıbyânüküm evvele kelimetin bi-lâ ilâhe illa'llah, ve lakkınûhüm inde'l-mevti lâ ilâhe illa'llah. Feinnehû men kâne evvelü kelâmihi lâ ilâhe illa'llah, ve âhiru kelâmihi lâ ilâhe illa'llah, sümme âşe elfe senetin, mâ süile an zenbin vâhidin*)

Açılan sayfadaki hadis-i şeriflerden birincisinde, Peygamber SAS Efendimiz, Beyhakî'nin *Şuabü'l-İmân*'ında rivâyet ettiğine, Hâkim'in *Tarih*'inde kaydettiğine göre, buyurmuş ki:

“—Çocuklarınıza konuşmada ilkönce, ilk konuşma olarak *Lâ ilâhe illa'llah*'ı öğretin! İlkönce onlar *Lâ ilâhe illa'llah* demeyi öğrensinler! Sonra, vefât etmek üzere olan müslümanlara da, ölmek üzere olan müslüman kardeşinize, yakınlarınıza da *Lâ ilâhe illa'llah* sözünü telkin edin! Çünkü, kimin ilk sözü *lâ ilâhe illa'llah* diyerek başlar, ondan sonra da son sözü *lâ ilâhe illa'llah* olur da öyle kapanırsa; bin sene yaşasa, herhangi bir günahattan sorgu suali olmaz!”

Peygamber SAS Efendimiz, ilkönce çocuklarımıza *Lâ ilâhe illa'llah*'ı öğretmemizi tavsiye etmiş oluyor. Tabii, çocuk *Lâ ilâhe illa'llah*'ın şuuruna daha sonra gelecek. Belki büyüyecek, büluğa erecek, akli başına gelecek; *Lâ ilâhe illa'llah*'ın ne demek olduğunu o zaman anlayacak. Ama,

küçükten telkin etmeyi tavsiye ediyor. Çünkü, insanlar her şeyi derinlemesine tefekkürlerle, mukayeselerle; eğrisiyle doğrusuyla görüp, karşısına bütün gerçekleri sıralamakla; onları sıraladıktan sonra da isabetli bir şekilde en doğrusunu seçmekle tercihlerini yapmıyorlar hayatta... Maalesef böyle değil... Böyle olsa, bu bilimsel çalışmadır, bu ilmî çalışmadır, ilmi rehber edinmektir. Ön fikri yok, sadece bir konuyu araştırıyor. Bu araştırdığı konuyu çeşitli yöntemlerle, çeşitli alimlerin kanıtlarıyla inceliyor. Falanca şöyle demiş, filânca da böyle demiş... Ötekisi de şöyle söylemiş. Onun delili ne, bunun delili ne ? Bu araştırma, muazzam bir şey... Bu içtihad, bilimsel çalışmanın en yükseği, en güzeli... Temennî edilir ki, her insan böyle olsun, her kararımız böyle alınsın! Ama, maalesef pratik hayatta böyle değildir.

b. Çocuklarda Eğitimin Önemi

Meselâ, Peygamber SAS buyuruyor ki:²

² Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.465, *Cenâiz* 29/91, no:1319; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2047, *Kader* 46/6, no:2658; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.642, *Sünnet* 34/18, no:4714; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.447, no:2138; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.241, no:571; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.233, no:7181; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.337, *İman*, no:129; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.311, no:2359; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.282, no:6394; Abdü'r-Rezzâk, *Musan-nef*, c.XI, s.119, no:20087; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.203, no:11925; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.228; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.86; no:119; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.308; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.304; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.284, no:830; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.240, no:942; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.434; Esved ibn-i Seri' RA'dan.

كُلُّ مَوْلُودٍ يُوَلَّدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ يَهُودَانِهِ

أَوْ يَنْصَرَانِهِ أَوْ يَمَجْسَانِهِ

(بخ. م. د. ت. و مالك، حم. حب. ط. ع. ق. حل. عن أبي هريرة)

(*Küllü mevlûdin yûledü ale'l-fıtrati*) “Her doğan çocuk fıtrat-ı asliye üzere doğar. Fıtrat-ı asliye üzere dünyaya gelir, mü'min olarak dünyaya gelir.”

Her çocuk mâsumdur, zavallıdır, günahsızdır suçsuzdur. Temiz olarak, sayfası düz olarak, kirlenmemiş olarak, karalanmamış olarak doğar. Hepsi böyle doğar. Bütün çocuklar; kâfirin çocuğu da, müşriğin çocuğu da, Hintli'nin, Çinli'nin, Rus'un çocuğu da, zencinin çocuğu da, böyle doğar.

(*Feebevâhü yühevvidânihî*) Sonra, ana-babası yahudi ise, çocuğunu yahudileştirir; (*ev yünassırânihî*) hristiyan ise, hristiyanlaştırır; (*ev yumeccisânihî*) mecûsî ise, ateşperest ise, ateşperest çocuk haline getirir.” Yâni, annenin babanın terbiyesi çocuğu etkiler.

Temizdi, kirlenmeye başladı. Düz idi, eğilmeye başladı. Pak idi, karalanmaya başladı. İyi idi, bozulmaya başladı. Annebabanın, terbiyenin, telkinin, eğitimin tesiri...

Meselâ: Osmanlılar, fethettikleri araziden fevkalâde mâsum küçük çocukları alıyorlarmış, müslüman ailelerin yanına veriyorlarmış. Onlar müslüman olarak büyüyorlarmış. Sonra da istediği mesleğe girmesi için önünü açıyorlarmış; paşa oluyormuş, vezir oluyormuş, komutan oluyormuş...

Meselâ, Köse Mihâl dediğimiz birisi, ya İnegöl tekfuru, veya Bursa civarında bir yerin hristiyan kale komutanı... Sonra, müslüman olmuş, komutanlık vermişler, salâhiyet vermişler; öyle yaşamış. Mihâloğulları Balkanlar'da asırlarca İslâm'ı temsil etmişler, yaymak için çalışmışlar.

Mahmud Paşa; İstanbul'da cami yaptırmış, külliye yaptırmış, hamam yaptırmış; İslâm'a hizmet etmiş. Aslen bir yabancı...

Birçok kimse de böyle... Barboros Hayreddin; annesi Midilli'li bir Rum kızı, babası sipâhi...

Malzemeyi aldığın zaman, güzel eğitirsen, güzel şeyler öğretirsen, kazanıyorsun, insanlığa faydalı bir insan haline getiriyorsun... Mü'min, vicdanlı, insaflı bir kimse haline, ömür boyu hayır işleyen bir insan haline getiriyorsun. Kaybedersen, bir alimin çocuğu zâlim oluyor. Asil bir ailenin çocuğu rezil oluyor. Mü'min bir ailenin çocuğu imandan çıkıyor... Kaybedilirse, komünist, dinsiz, imansız oluyor.

Bu eğitimle mümkün oluyor tabii... Mâdem onlar çocukları böyle fıtrat-ı asliyyesinden, yaratılışının temizliğinden çıkarıp yanlış kalıplara döküyorlar; mü'minler niye boş dursun? Mü'minlerin de onları has halis yetiştirmek için, gayret etmesi lâzım! Bu işin en bereketli şekli, çocuklara ilkönce *Lâ ilâhe illa'llah*'ı öğretmekten başlar. Çocuk peltek peltek söylesin, yavaş yavaş söylesin! O sonra, onun şuuruna varır. Şuuruna varmadan, annesinin babasının yanında namaz kılmaya başlasın, şuuruna sonra varır. Namaz kılariken ağlamaya

sonra varacak... Gözyaşı dökme dökme, “*Allahu ekber!*” dediği zaman tüyleri diken diken olarak namaz kılmaya sonra başlayacak...

Sen küçükten alıştı! Küçükten alıştırmadın mı, çocuk delikanlı olduğu zaman, karşısına geçersin, iknâ edersin; yine de gel dediğin halde gelemes. Yine de pantolonunun ütüsünü fedâ edemez, yine de işini bırakamaz. Alışmamıştır, utanır, sıkılır, camiye gelmez, namaza gelmez, ibadete gelmez.

“*Ağaç yaş iken eğilir.*” demiş büyüklerimiz... Yâni, henüz daha kurumamış iken kalıba alırsın, eğersin, ne yapacaksan ona göre yaparsın. Bambu koltuk diyorlar; bambu filân değil... Kestane ağaçlarını kesiyorlar, ince dalları kıvırıyorlar, güzel yazlık koltuk yapıyorlar. Bambu kamışı değil kestane ama, tam ona benzetiyorlar. Yaş iken eğiyorlar. Yusuvarlak, istediği kalıba giriyor; sarıyorlar.

Sonra derelerde ayıt denilen çalılar vardır; ince, uzun, böyle uzayıp giden... Onları keserler, sepet örerler. Kamış örülür, sepet olur. Yaşken her türlü kalıba girer. Kuruduktan sonra olmaz, kırılır. Demek ki ağaç yaş iken eğilir. Küçükten yapacaksın.

Sonra, demir tavında dövülür. Demiri sert iken döğdün mü, “Tann... Tunn...” ses çıkartır. Ama, ateşe koydun mu, erittin mi, yumuşattın mı; ondan sonra, üstüne çekici vurdukça, erimiş olduğu için kalıba girer. Nal yapacaksan nal, kılıç yapacaksan kılıç, bıçak yapacaksan bıçak, alet yapacaksan alet yaparsın. Tavına geldiği

zaman, demir dövülür, o kalıba, kılığa girer. O kalıbı o zaman verebiliyorsun. Onun için, çocukların eğitimi fevkalâde önemli oluyor.

c. Önce Helâl Lokma

Fakat ben burada, hadis-i şerifte zikredilmeyen bir şeyi daha öncelikle söylemek istiyorum: Çocuğa insan merhamet ediyorsa, ilkönce helâl lokma ile besleyecek çocuğu! Çocuğunu seviyorsa, çocuğunun cennetlik olmasını istiyorsa, hayırlı insan olmasını istiyorsa, ilk işi çocuğa helâl lokma yedirmesi! Ne zamandan? Daha annesinin karnında iken... Daha annesinin karnında iken, eve helâl lokma gelecek; hanımı helâl lokma yiyecek, çocuğu helâl süt ile beslenecek. İlkönce oradan başlıyor.

Hattâ evliliği helâl olacak, düğünü helâl olacak... Besmeleli olacak, *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*'li olacak... Allah adıyla olacak... Nikâh camide olacak... Bereket oradan başlıyor. Yâni, bereketin nereden başladığını düşünecek olursak, biraz gerilere gitmek gerekiyor. Bir kere kızı seçerken, düşünce tarzı Allah'ın rızâsına uygun olacak... Kızın annesi babası, kızını vereceği kimseyi seçerken, düşünce tarzı Allah'ın rızâsına uygun olacak... Dindar, mü'min, ahlâklı, takvâ ehli kimseyi seçecek!

Çok meşhur bir hikâyeye vardır, İmâm-ı Azam için anlatırlar. Ekseriyet bilir ama, yeri gelmişken bir kere daha anlatalım:

İmâm-ı Azam'ın babası âbid, zâhid bir insanmış, ibadet ehli bir insanmış. Çayırdı, derenin

kenarında ders çalışıyormuş. Kitabı açmış, ders çalışacakmış. Ağacın altında, çimenin üstünde, derenin kenarında, rahat... Bakmış, dereden bir elma gidiyor. – Bize büyüklerimiz bunu anlatırdı. Biz bu hikâyeye ile büyüdük.– Elma suyun üzerinde gidiyormuş; uzanmış, almış. Bakmış, tap tâze bir elma... Yıkamış, “Hart...” diye ısırılmış.

Isırır ısırılmaz, daha koparmadan aklına gelmiş: “Ben bu elmayı yemeye haklı mıyım, salâhiyetli miyim? Salâhiyetim var mı benim, bu elmayı yemeye? Bu benim elmam değil ki! Bir insanın kendi helâlinden kazanmış olmadığı bir malı yemeye hakkı var mı?” demiş. “Ben bunun sahibini bulayım!” demiş.

Bırakmış kitabı, kapatmış, koltuğunun altına almış. Dere boyunca yukarı doğru gitmiş. Elmaya bakmış, “Bu elma hangi ağaçtan düşmüş olabilir?” diye araştırmış. Bulmuş ağacı... Dalları derenin üstüne doğru eğilmiş, bir elma ağacı görmüş. Bakmış, elmanın cinsi oradaki elmalara benziyor, başka bir elma ağacı yok... Tamam bu elma... Tarlanın sahibini sormuş:

“–Kimdir bu tarlanın sahibi?”

Onu da bulmuş. Adamın yanına gitmiş.

“–Selâmün aleyküm!”

“–Aleyküm selâm...”

Sakalı yeni çıkmış, genç bir molla, sarıklı cübbeli... Gelmiş adamın karşısına...

“–Evlâdım buyur, bir isteğin mi var?”

Demiş ki:

“—Amca, kusura bakma! Ben özür dilemeye geldim, helâllik istemeğe geldim senden...”

“—Nedir?” demiş.

“—Ben ders çalışıyordum derenin kenarında... Bu elma kopmuş, suyun üstünde gidiyordu. Aldım, hiç düşünmeden ‘Hart...’ diye ısırırdım amma, sonra aklım başıma geldi, ‘Bu elmayı yemek bana helâl mi?’ diye... Aradım, sizin ağaçtan düşmüş bu elma suya... Kusura bakmayın! Gençlikten, düşünmeden ısırıvermişim; hakkınızı helâl edin!”

Adam, şöyle bir bakmış. “Allah, Allah! Böyle insanlar da var dünyada...” diye düşünmüş. Aklına ne geldiyse, demiş ki:

“—Yoook, öyle yağma yok! Öyle kolay olmaz o iş! Ben hemen hakkımı helâl etmem!” demiş.

Aslında şunu da düşünüyorum ben: Zâten dereye düşmüş elma, zâten ağaçtan gitmiş... Olsun! Yere düşmüş bile olsa, demek ki, yere düşmüşün bile bir hükmü var İslâm’da... Yere düşmüş, yerde bulunmuş bir malı, belki sahibi arayacak! Belki bulacak onu... Belki dereye daha aşağıda bir ağ germiştir, orda toplayacaktır. Onun için, insan kendi kendine helâl etmeyecek.

Meselâ, şuradaki döşemenin bir parçasını, bir iki gün biz namazda kullandık. Sonra benim aklıma geldi. Dedim ki: “Bunlar kesmiş, atmış olabilirler; *rubbish*, atılmış olabilir. Atılmışsa, atacaklarsa veya müsâadeleri varsa kullanırız ama, kendi kendimize kullanamayız! Çünkü, döşemeyi yapar, bir merdivenlik yeri boş kalır; belki onu kullanacaktır. Bir küçük köşe,

bir girinti boş kalır; belki onu kullanacaktır. Onu bize vermedikçe, bizim almaya hakkımız olmaz!”

Yerde bulunan bir şey de böyledir. Titiz olmamız lâzım! Bizim olmayan bir şeyi alamayız!

Şimdi, adam demiş ki:

“—Yook, öyle kolay değil bu! Her hâl ü kârda şartım var!”

“—Amca! Her şartına razıyım; ben ettim sen etme! İşte bir cahillik ettim, ısırıldım.” demiş.

“—Benim evde bir kızım var... Ayakları tutmuyor, kötürüm... Eli çolak, çalışmaz. Gözü kör, kulağı sağır, dilsiz... Herkes sıhhatli ister, bu sıhhatsız... Bunu şimdi kim alacak? Evde bir zaman ben buna bakacağım ama, ben ihtiyarım; ben öldükten sonra kim bakacak buna? Bu çocuk evde kaldı, yazık... Onu alırsan, ona bakmaya râzı olursan; o zaman ben de sana, ısırıldığın elmanın azıcık ağzına kaçmış lezzetini helâl ederim!”

“—Baş üstüne, olur!” demiş.

Düğün yapmışlar. Adam hayran; gencin samîmiyetine, halisliğine, temizliğine, paklığına hayran... Düğün bitmiş, gelin gelmiş. Mâlûm, duvağı kaldırırlar, yüzünü o zaman görüyor. Kaldırmış bakmış ki, dünya güzeli... Hemen kapatmış, dosdoğru kayınpederinin yanına gitmiş:

“—Efendim bir yanlışlık oldu. Bizim eve yanlış birisi geldi. Siz kör demiştiniz; bunun gözleri dünyanın en güzel gözleri... Topal demiştiniz; hiç aksaklığı yok... Çolak demiştiniz; her âzâsı

tam... Konuşmuyor demiştiniz; konuştuğu zaman, ağzından inci mercan saçılıyor... Kulağı duymuyor demiştiniz; söyledim, cevap verdi...”

“—Git evlâdım git! Ben ona kötürüm dedim; hiç harama gitmedi o kızın ayakları... Ben ona çolak dedim; onun eli hiç harama uzanmadı... Ben ona kör dedim; sanki körmüş gibi, onun gözü hiç harama bakmadı... Ben ona sağır dedim, hiç haram dinlemedi. Ben onun için öyle söyledim, benim tarif ettiğim kızımdır o! Hadi bakalım, Allah mes’ud etsin... Ben onu sana, seni severek verdim. O senin eşindir, yanlışlık yoktur.” demiş.

Evlenmişler, Allah mes’ud etsin... Bir zaman geçmiş, bir çocukları olmuş. Çocuk mektebe gitmiş. Çocuktan zekâ fışkırıyor, ne söylenirse ezberliyor. Unuttum günü, bilmem kaç günde Kur’an-ı Kerim’i tamamlamış, hatmetmiş. Hocalardan aferin yağıyor, herkes beğeniyor... Eve gelmiş sevine sevine...

“—Şu kadar günde Kur’an-ı Kerim’i tamamladım, öğrendi!” demiş.

“—Aaah, ah!” demiş annesi... “Senin o baban yok mu? O elmayı dişlemeseydi, daha erken ezberlerdin!” demiş.

Bizim Ankara’da bir mühendis kardeşimiz var (İsmâil Turan Hoca)... Harika bir insan... İhvânımızdan... Mühendis, hâfız, çok güzel Arapça biliyor, çeşitli meziyetleri var... On-onbeş tane dil biliyor; Almanca, Fransızca, İngilizce, İspanyolca, Lâtince, Yunanca, Arapça, Farsça... Mesnevî’yi Farsçasından okur.

İspanyol radyosundan haberleri dinler. Filânca partinin başkanına Almanca mektup yazar... Olağanüstü bir kimse... Bizim de biraz hemşehri olur. Bize de yakınlığı, sevgisi var... Bizim de ona sevgimiz, muhabbetimiz var...

Ben ona dedim ki:

“—Kur’an-ı Kerim’i seksen günde filân ezberlemiştiniz galibâ?” dedim.

“—Yok!” dedi, biraz sinirlendi. “O kadar uzun zamanda Kur’an-ı Kerim ezberlenir mi; bir aydan daha kısa bir zamanda ezberledim.” dedi.

Yâni, mübârek bir zât... Ne derler; fotokopi makinası mı beynin? Sayfayı açıyor, trak o tarafa geçiyor, nasılsa?

İşte muhterem kardeşlerim, galibâ İmâm-ı Azam’ın babası böyle bir kimseymiş. İmâm-ı Azam böyle bir ailenin evlâdı... Yâni, iş anneden, babadan, annenin babanın takvâ ehli olmasından, helâl lokma yemesinden; çocuğuna helâl lokma yedirmesinden, düğününün besmeleli olmasından, sütün besmele ile verilmesinden, helâl süt emzirilmesinden başlıyor.

Ne yapalım, Allah yardımcımız olsun! Bizim halimiz ne olacak? Bizim belâmız ne? Bizim eğitimimizdeki tutmayan durumlar ne? Ben buraya kaç sefer geldim, bu üçüncü sefer gelişim... Daha önceki seferlerden yine benim ihvânım vardı burada... Ders aldılar. Ben kimseye yalvarmadım, kendileri ders aldılar. Şimdi benimle konuşmazlar... Yâni, ben yalvarmadım

ki, “Siz gelin, benim talebem olun!” diye... Ahd ettiler, söz verdiler... Ahbaplık kuruldu, dostluk kuruldu... Bir kahvenin kırk yıl hatırı var; yarım kahvenin yirmi yıl hatırı var demek... O kadar içli dışlı dostluk yıkılıp gidiyor. Neden? Kusurlarımızdan...

Mayamızdan kusurlar başlıyor. Yâni, mayamızdaki kusurlardan, haramlardan, günahlardan, bid’atlerden ahlâkımıza geçiyor. Ondan sonra evde geçim olmuyor, mahallede geçim olmuyor, camide geçim olmuyor... Söz dinlenmiyor, ahdine bağlılık olmuyor, sözüne sadâkat olmuyor, anlaşmalara riâyat olmuyor... Mahkemelik oluyor insan... Düzenli bir şey olmuyor yâni...

d. Evlenmede Ölçü

Peygamber SAS’e birisi gelmiş, “Kiminle, nasıl bir kimseyle evleneyim?” diye sormuş.

Peygamber SAS Efendimiz sıralamış:³

تُنكحُ الْمَرْأَةَ لِأَرْبَعٍ لِمَالِهَا وَلِحَسْبِهَا وَلِجَمَالِهَا

³ Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.1958, no:4802; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.1086, no:1466; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.219, no:2047; Neseî, *Sünen*, c.X, s.331, no:3178; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.597, no:1858; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.428, no:9517; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.344, no:4036; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.V, s.26; Ebû Avârne, *Müsned*, c.III, s.11, no:4010; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.433, no:8420; Ebû Hüreyre RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.428, no:9517; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.179, no:2171; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.269, no:5337; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.III, s.302, no:212; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XVI, s.293, no:44542; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.319, no:1022; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XI, s.376, no:11011.

وَلِدِينَهَا فَظَفَرُ بِيَدَاتِ الدِّينِ تَرَبَّتْ يَدَاكَ

(خ.م.د.ن.ه.حب.عن أبي هريرة)

RE. 258/11 (*Tünkehu'l-mer'etü li-erbain*)

“Kadın, şu dört şeyi için nikâhlanır: (*Li-mâ-lihâ*) Malı için, (*ve li-hasebihâ*) asaleti için, (*ve li-cemâlihâ*) güzelliği için, (*ve li-dînihâ*) ve dini için. (*Fa'zfer bizâti'd-dîn, teribet yedâke*) İki eli toprak olası, sen din sahibine bak!” Bir insanla dört sebepten evlenilebilir: **1.** Soyundan sopundan dolayı evlenilebilir. ‘Falancaların filâncası, asâletli bir aileden, soylu bir aileden...’ diye istenilebilir. **2.** Zenginliğinden evlenilebilir. ‘Çok zengin, mahallenin, beldenin eşrafından... Konakları var...’ diye evlenilebilir. **3.** Güzelliğinden evlenilebilir. ‘Allah vermiş, çok şâhâne güzelliği var... Herkes peşinde koşar vs. **4.** Bir de dindarlığından... Sonra, soru soran kimseye Peygamber Efendimiz biraz lâti-fe yollu, takılarak demiş ki: “—İki eli topraklara bulanasıca, sen dindar olana bak!” demiş. Bunun gibi yine lâti-fe yoluyla, başka bir zamanda Hazret-i Alî Efendimiz’e hitab ediyor... Hazret-i Ali Efendimiz mescide yatmış. Biraz toz toprak bulanmış, terli halde, kumlar filân yapışmış. Kaldırıldığı zaman:

“—Kalk yâ Ebâ Tûrâb!” demiş.

Topraklara biraz bulandı ya, “Toprak babası, kalk!” diyor. Hazret-i Ali Efendimiz çok severmiş, Peygamber Efendimiz’in taktığı o lâkâbını... *Ebû Tûrâb*, toprak babası...

Onun gibi, “Ey elleri toprak olasıca, sen

dindar olanına rağbet et! Din sahibi, dindarlığı olan kimseyi elde etmeye bak!” buyurmuş Peygamber Efendimiz.

Tabii, kız aranırken de böyle aranacak, damat aranırken de böyle aranacak!

“—Damat için teklif var mı karşı tarafa? Öyle şey olur mu? Biz bekleriz, kim isterse ona veririz.”

Evet, teklif etmek vardır. Büyük zatlar; alim, sahâbe, şeyh, müşid gibi büyük zatlar bazen kendi evlâtlarını birilerine kendileri teklif etmişler, “Ben kızımı sana vermek istiyorum!” diye... Meselâ Hazret-i Ömer, kızını kendisi teklif ediyor sevdiği kimselere... Sonra, Bahâeddin-i Nakşibend Efendimiz, “Benim kızımı al!” diye kendisi teklif etmiş talebesine... Şeyh efendinin kızın istemeğe kim cesaret edebilir? Kendisi teklif etmiş. Böyle, kızını teklif edenleri misalleri çok...

Zamanımızın misallerinden bir tanesini anlatayım:

Fatih Camii’nde celâlli, celâdetli, —nur içinde yatsın, Allah mekânını cennet etsin— sert bir hocaefendi vardı. Caminin imamı değil de, camide ders veren Hüsrev Hoca⁴ derler, bir

⁴ Muhammed Hüsrev Aydınlar (1884-1953): Bugünkü Makedonya’da bulunan Struga iline bağlı Labuniřta köyünde doğdu. Arnavut asıllı bir aileye mensup olup babası Nûman Efendi’dir. İlköğrenimini köyünde tamamladıktan sonra Ohri’de ve Tiran’da bir buçuk yıl kadar ders okudu. 1910 yılında İstanbul’a giderek Karagümrük’teki Üçbaş Medresesi’ne yerleşti. Rebîî Molla, Kastamonulu Ahmed Efendi, Tavaslı Hâfız Hasan ve İzmirli İsmail Hakkı gibi hocalardan ders gördü. Ardından Süleymaniye Medresesi’ne kaydoldu ve 1919 yılında tefsir ve hadis şubesinden mezun oldu. Daha sonra hem dersiâmlığa hem de İbtidâ-i Hâric Medresesi Arapça hocalığına tayin edildi.

hocaefendi.

Meşhurların çoğu onun derslerine giderlermiş. O Halk Partisi'nin dini yasakladığı zamanda; gazetelere din sözü alınmayacak, dinî tefrika konulmayacak; camiler kapatılacak, satılacak, yıkılacak; vakıflar satılacak denilen o zulüm devrinde, hiç kimseden korkmadan ders anlatırmış. Gündüz anlatırmış, gece anlatırmış... Evine gelenlere anlatırmış... Seher vaktinde anlatırmış, sabah vaktinde anlatırmış, gece yarısında anlatırmış. Yâni, böyle kahraman bir insan...

Şeyhlere filân da çok çatarmış, veryansın edermiş. Yalnız, bizim Mehmed Zâhid Kotku Hocaefendimiz'den önce makamda oturan, onun arkadaşı olan Abdül'aziz Efendi'ye kendisi gönderirmiş talebeleri:

–Evlâdım git, ona intisab et! O başkaları gibi değil...” diye ona göndermiş bizzat...

Öyle celâdetli bir insan; onun için, çok seviyorum.

Onun dersine devam eden sakallı bir talebe

Hüsrev Hoca, Cumhuriyet'ten sonra medreselerin kapatılması ve dersiâmlığın kaldırılması üzerine fahrî olarak hizmetlerine devam etti. Ancak yapılan baskılar üzerine yurt dışına çıktı ve Medine'ye yerleşti (1936); fakat ailesinin sağlık durumu sebebiyle bir yıl sonra İstanbul'a döndü. Burada bütün baskılara rağmen ders vermeyi sürdürdü. İlimle mücehhezdi. Dört mezhebin fıkhını hepsini de iyi bilirdi. Hadiste de otoriteydi. Çok güzel Arapça bilirdi. Hocapaşa ve Camialtı camilerinde zaman zaman hutbe okuyan Hüsrev Hoca'nın din eğitimini sürdürme ve doğru bildiklerini söyleme konusundaki salâbeti ve kararlılığı menkıbeler halinde anlatılmaktadır. İstanbul İmam-Hatip Okulu'nun açılışından itibaren iki yıl kadar burada meslek dersleri okuttu. 23 Nisan 1953'te İstanbul'da vefat etti. Mezarı Edirnekapı Sakızağacı Kabristanı'ndadır.

var... Talebe yurtta kalıyor; kışın sobaya koyacak kömürü yok... Çamaşırını kendisi yıkıyor, yarı aç, yarı tok... Talebe sakal da bırakmış. O devirde sakal bırakan az... İslâmî edep, terbiye, adam akıllı baskı altına alındığı için, herkes bırakmış her şeyi... O sakallı genç, hocanın dersine de muntazaman devam ediyor. Öteki adam da, bakmış, beğenmiş çocuğun halini... Gelmiş onun yanına:

“—Bana bak! Benim bir kızım var, onu sana vermek istiyorum, hazırlan!” demiş.

“—Amca, Allah râzı olsun amma, ben meteliksiz, parasız, pulsuz bir insanım... Kendimi geçindirecek param yok... Ben nasıl evlenirim?

“—Olsun, olsun; Allah kolaylık verir.” demiş.

“O öyle dedi ama, ‘Öyle parasız pulsuz, bir de başka bir insanın sorumluluğu alınır mı üste?’ diye ben oralı olmadım.” diyor. “Aradan bir iki hafta geçtikten sonra sinirli bir şekilde yanıma geldi.

‘—Bana bak! Ben sana bir şey demiştim, ne oldu?’

‘—İmkânımız pek yok... filân.’ dedim.

‘—Bana bak! Hazırlan; yoksa, hazırlıksız getireceğim kızı, kaldığın yere nikâhlayıp bırakacağım!’ dedi. Öyle beni zorladı. Hiç benden bir şey istemedi. Allah ondan râzı olsun...” diyor.

Ondan sonra düğünleri olmuş. Ama, Allah sonradan zenginlik vermiş, her şey vermiş. Neden? Bunlar Allah rızâsı için evlendiler de

ondan... Yâni, Türkiye’de pek az insana nasib olacak zenginlikler, ikramlar... Allah bereket verdi mi, insanın evi dolar taşar. Eşyayı koyacak, yiyeceği koyacak yer bulamaz. Demek ki, bu devirde de oluyor.

Şimdi çocuğu *Lâ ilâhe illa’llah* ile yetiştireceksiniz. Helâl süt emzirip, helâl lokma yedireceksiniz. Besmeleli olacak çocuk... Bazı çocuklar çok yaramaz olunca, derler ki:

“–Galibâ bu çocuk Besmelesiz!”

Yâni Besmeleli olacak, dindar olacak, nikâhlı olacak, dualı olacak, namazlı olacak, dindar olacak, öyle doğmuş olacak...

e. Çocuğun Kulağına Ezan Okunacak

Doğduğu zaman bir kulağına ezan okunacak, öteki kulağına ikamet getirilecek; adı öyle konulacak...

“–Küçük çocuk ezandan, ikametten ne anlar?” Efendimiz öyle tavsiye ediyor, anlamasa da... İbrâhim AS’a ne demiş Allah-u Teâlâ Hazretleri:

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ

(الحج: ٢٧)

(*Ve ezzin fi’n-nâsi bi’l-hacci*) “Hacca gelmeleri için insanlara seslen yâ Halîlim!” (Hac, 22/27)

İbrâhim AS demiş ki:

“–Yâ Rabbi, ben nasıl duyurayım?”

“–Sen çık seslen! Seslenmesi senden, duyurması

bizden...” O da çıkmış:

“—Ey insanlar! Allah-u Teâlâ Hazretleri Kâbe’yi ziyareti emretti; haccedin!” diye seslenmiş dört bir yana...

Duyanlar, lebbeyk diyenler hacca gidiyorlarmış. Mânevî bakımdan öyle... Hitâb İbrâhim AS’dan, duyurmak Allah’tan... Kimin gönlüne, ruhuna duyurmuşsa, o hacca gidiyor.

Çocuğa ezan okuyacaksın, öyle başlayacaksın. Dualı başlayacaksın, helâl lokma yedireceksin. Ondan sonra, *Lâ ilâhe illa’llah* ile başlatacaksın, gözü *Lâ ilâhe illa’llah* ile açılacak! Daha çocuk şuurlu değilken, namaz kılmağa başlatacaksın! Haramdan elini keseceksin, haram yedirtmeyeceksin! Komşunun üzümünü, eriğini, elmasını koparttırmayacaksın! Öyle yetiştirdin mi, ondan sonra korkma! O bereketli, sağlam temele oturursa çocuk, ondan sonra hayırlı olarak yaşar ve hayırlı olarak ölür.

Şimdi, ölmek diyoruz. Ölüm ne zaman, nasıl, nerede, ne yaparken, ne halde iken olacak? Diyelim ki, bir haram geçiyor buradan... Tam harama bakarken, araba geliyor, “Küt...” diye çarpıyor; tam günahı işlerken ölüyor... Veya, meyhaneye gitmiş içiyor. “Oh! Bir fenalık geldi, aman kalbim sıkışıyor...” derken, “Küt...” ölüyor. Meyhane köşesinde, sarhoş... Tam kumar masasında, “Al papazı, ver kızını, sinek... Bilmem ne... Üçlü, beşli... filân.” derken, “Ay ay, ay! Bir fenalık geldi” diyor, “Küt...” gidiyor. Kumar masasında veya daha başka kötü yerde... Yâni, ne zaman olacak, nerede ölecek

insan? Hangi şartlar altında ölecek? Bilemiyoruz ve korkuyoruz tabii... Herkes korkar.

Bakın, sabahleyin bizim okuduğumuz evradımızda duamız nedir:

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي الْمَوْتِ وَفِي مَا بَعْدَ الْمَوْتِ

(*Allâhümme bârik lenâ fi'l-mevt, ve fî mâ ba'de'l-mevt*) “Yâ Rabbi! Ölümü bize mübârek bir ölüm olarak getir, ölümden sonrasında da mübâreklik nasîb eyle...” diyoruz.

اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَكَرَاتِ الْمَوْتِ

وَلَا تُعْزِبْنَا بَعْدَ الْمَوْتِ

(*Allâhümme hevvin aleynâ sekerâti'l-mevt, ve lâ tüazzibnâ ba'del mevt*) “Yâ Rabbi, bize ölümü kolaylaştır ve ölümden sonra bizi azablandırma...” diyoruz.

“—Yâ Rabbi, bizi sâlihler zümresine kat, sâlihlerle haşreyle...” diyoruz. Hüsn-ü hâtime istiyoruz.

Hocamız da, kendi üslûbuyla:

“—Az ağrı, âsân ölüm, kâmil bir imân ile, ‘Eşhedü en lâ ilâhe illa’llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh’ diyerek çene kapayıp göz yummayı nasîb eyle...” diye dua ederdi.

Az ağrı, âsân ölüm, kâmil bir iman ile... Yâni, ölümün zor durumları var...

Ölmek istiyor, ölemiyor insan... Zalimlerin hayatlarını biliyoruz. Zulmetmiş, hâkim olmuş, adâletsizlik işlemiş, birçok insanı ipe götürmüş birisine, son zamanında Allah öyle bir hastalık vermiş ki; büyük abdestini yapamıyormuş, ağzından geliyormuş. Kimse yanına gidemiyormuş, bakamıyormuş. Öyle, pislikler içinde gitmiş. Öl! Ölmek de kolay olmuyor ki... İnsanın ölmeyi istediği zamanlar da oluyor ama, ölemiyor insan... Böyle yakalıyor Allah, ahir ömründe zâlimi; inlettiriyor. Ölmek istiyor, ölemiyor.

Biz küçükken, mahallede bir ses duyduk:

“—Birisi Beyazıt Kulesi’nden kendisini atmış!” dediler.

Çocukluk; gittik merakla... Beyazıt Kulesi, Üniversite’nin bahçesinde, 80 metre yükseklikte... Gördük, parça parça... Adam hastaymış, dayanamamış. Beyazıt Kulesi’ne çıkmış. Camdan atmış aşağıya kendisini, öldürmüştü... İntihar, cehennem... Bitti.

Nasıl olacak acaba sonumuz? Bir tutamak noktası var, bir imkân var... Hadis-i şerifte bir müjde var... Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz SAS:

وَأَنْتُمْ تَمُوتُونَ كَمَا تَعِيشُونَ

(*Ve entüm temûtûne kemâ taîşûn*) “Nasıl yaşarsanız, yaşadığınıza uygun bir şekilde ölürsünüz. “

Bu bir müjde! Neden? İyi insan olarak yaşamaya

gayret eden, inşaallah iyi insan olarak ölür. Su testisi su yolunda kırılır. Kumarla ömrünü geçirmiş; tabii, kumar masasında ölecek! Meyhanede ömrünü geçirmiş; elbette, meyhâne köşesinde çatlayacak! Ama, namazla, ibadetle ömrünü geçirmiş bir insan da, namazda, secdede ruhunu teslim ediyor. Hacca giderken, hacda, hacdan döndüğü sırada ruhunu teslim ediyor. İyi yaşamak bir garanti olabiliyor.

f. Dua Etmenin Faydası

Tabii, içinizden soru geçiyor, diyorsunuz ki: “Eyvah! Acaba benim yediğim lokmalar, bütün hayatım, benden önceki, bana ait olmayan safhadaki durumlar nasıl? O İmâm-ı Azam’ın babasının bir kusur işleyip de, elmayı hart diye ısırtmasından kendisinin başına gelenler... Şimdi bizim halimiz ne olacak?”

Bir müjde daha var muhterem kardeşlerim, o müjde de, dua! Allah duaları kabul ediyor. Hem de Kur’an-ı Kerim’de tavsiye etmiş, vaad etmiş:

أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

(المؤمن: ٦٠)

(Üd’ûnî istecib leküm) “Bana dua edin, ben sizin duanızı karşılıksız bırakmam!” (Mü’min, 40/60) buyurmuş. İşte bu büyük müjde dua...

İnsan ne durumda olursa olsun... Elinde olmayan sebeplerden, anasından babasından kusur olabilir. Küçükten yanlış beslenme, haramla beslenme filân olabilir. Şimdiye

kadar ki ömründe kendisinin hataları olabilir. Ne yapacak? Dua edecek. Duanın başı “*Estağfiru’llah...*” demek, tevbe etmek... Ondan sonra ne isterse, Allah’tan yana yakıla isteyecek.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁵

الدُّعَاءُ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ فَعَلَيْكُمْ
عِبَادَ اللَّهِ بِالْدُّعَاءِ

(ك. عن ابن عمر)

RE. 207/14 (*Ed-duàù yenfeu mimmâ nezele, ve mimmâ lem yenzil*) [Dua etmek, inmiş olana (belâ ve musibetlere) karşı da henüz inmemiş olana (bela ve musibetlere) karşı da fayda verir. (*Fealeyküm ibâda’llâhi bi’d-duài*) Öyleyse ey Allah’ın kulları, size dua etmenizi tavsiye ederim!]

Dua her şeye fayda veriyor, her şeyi hallediyor. Dua, bütün günahları siliyor. Tevbe ve istiğfar, insanın mâzisini temizlemeye sebep oluyor. Ondan sonra da, Allah ona ilham eder. Haramları işletmez, borçlarını ödettirir, kusurlarını düzelttirir, ahlâkını güzelleştirir; güzel bir hale getirir.

Demek ki, elimizde Allah’ın büyük bir lütfu var:

⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.459, no:3471; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.670, no:1815; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.234, no:22097; Heysemî, *Mecmaü’zZevâid*, c.X, s.219, no:17191; Muaz ibn-i Cebel RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.II, s.63, no:3122; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XIII, s.5, no:12420.

Dua etmek, yalvarmak, boyun bükme, gözyaşı... Nasıl ki, çocuk ağladığı zaman, her istediğini yaptırtıyor. Bizde ağlarsak, yalvarırsak, dua edersek, evvelki kusurlar ne ise, Allah onları sildirtir. Onların silinmesine sebep olacak güzel amelleri, işleri de bize nasib eder, ilham eder. Yâni:

“—Ey kulum bak! Sen şu şu insanlara, şöyle şöyle borçluydun...”

“—Tamam, ödeyeyim yâ Rabbi!”

Sağsa kendilerine götürüp öder. Sağ değilse, ruhları için hayır yapacak, hayrât ü hasenât yapacak...

“—Yâ Rabbi! Sen dilersen, ahirette de hak sahibini memnun ederek, kul hakkını ödettirebiliyormuşsun; ödettir yâ Rabbi... Ne yapayım, çarem kalmadı...” diye dua edecek.

Sonra müjde var; bir insan hacca giderse Arafat'ta günahları affoluyor... Müzdelife'ye geldiği zaman, Arafat'ta affolunmamış başka günahları varsa, onlar da affoluyor... Mina'ya geldiği zaman, hepsi affoluyor. Yâni Allah'ın afvü mağfireti, öyle bir cûşa geliyor ki orada, “Deveciler bile affolunuyor.” diyor rivâyette... Yâni, adam devesini kiraya vermiş hacıya, devesinin yanında yürüyor. Hac filân yaptığı yok ama, hacının yanında duruyor ya, o bile affoluyor diye müjdeler var... Kul hakları da affoluyor diye müjdeler var...

Hani öyle kul hakları oluyor ki, sahibini bulamıyorsun, ödeme imkânı kalmamış...

Hattâ kime hakkın var, onu da bilmiyorsun. “Bir kulun hakkı geçmişti bana ama, kimden geçti yâ Rabbi?” diyor, onu da bilmiyor. İşte böyle belirsiz hakları, oralarda Allah affediyor. Hac affa sebep oluyor. Dua affa sebep oluyor. Ondan sonra insan çalışır, çabalar, kusurlarını öder. İnşallah, bir hüsn ü hâtime nasîb olur.

Şimdi burada, bir insanın son zamanında, “*Lâ ilâhe illa’llah*” demesi telkin edilsin deniliyor. Yâni, yanında:

“—*Eşhedü enlâ ilâhe illa’llah ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh*” veya “*Lâ ilâhe illallah, muhammedün rasûlüllah*” deniliyor.

Ölecek olan şahıs da onu duyduğu zaman, içinden söylüyor. Fakat bu da, Allah’ın nasib etmesiyle oluyor. Yanında “*Lâ ilâhe illa’llah*” denilse bile, söyleyemeyebiliyor. Misâli var:

Peygamber Efendimiz’in zamanında, delikanlının birisi hastalanmış, ölecek. Başucunda kelime-i şehâdet getiriyorlar, “*Lâ ilâhe illa’llah*” diyorlar; söyleyemiyor. Geliyorlar:

“—Yâ Rasûlallah, söyleyemiyor!” diyorlar.

Peygamber Efendimiz anlıyor kusurunu... Annesi râzı değilmiş kendisinden... Annesi kendisinden râzı olmadığı için, delikanlı “*Lâ ilâhe illallah*” demeye muvaffak olamıyor. Ölüm döşeginde... Annesi râzı değil, kırgın, kızgın evlâdına...

Demiş ki annesinin yanında:

“—Ateş yakın, bu çocuğu yakalım! Mâdem “*Lâ ilâhe illa’llah*” diyemiyor, cayır cayır yakalım,

canlı canlı yakalım!”

Annesi heyecanlanıyor. Çocuğu canlı canlı ateşe koyacaklar, cayır cayır yanacak... Râzı gelmiyor tabii, anne yüreği dayanamıyor.

Rasûlüllah Efendimiz:

“—Bak, sen burada yakılmasına râzı değilsin ama, sen râzı olmazsan cehennemde yanacak! Sen buna hakkını helâl et, râzı ol, gönlünü hoş et, içindeki duyguları sil götür! Buna dua et! “ diye söyleyince annesine; annesi de tabii bakıyor ki, durum kötü, pabuç pahalı... Bakıyor ki, çocuk cehennemde yanacak...

“—Affettim evlâdımı!” diyor.

Eski kusuru ne ise... Bazen haklı, bazen haksız olur. Geline kızar, aralarında bir şeyler olabilir. Annelerin yaşlılığından kaynaklanabilir, haklılığından olabilir.

“—Haklarımı helâl ettim hoş gördüm!” diyor.

Biraz sonra haber geliyor:

“—Yâ Rasûlallah! Nihayet o delikanlı ‘*Lâ ilâhe illa’llah*’ diyerek ruhunu teslim etti.” diyorlar.

Demek ki, “*Lâ ilâhe illa’llah*” demek bile müsâadeye bağlı... Başında hocalar toplansa, Kur’an okusalar, “*Lâ ilâhe illa’llah*” deseler bile, insanın “*Lâ ilâhe illa’llah*” diyebilmesi, bazı müsâadelere bağlı muhterem kardeşlerim. Allah kapıyı açmayınca, müsâade etmeyince, insan o sözü söyleyemiyor.

O bakımdan, Allah’a çok yalvaralım, çok dua edelim! Tabii, dinimizin çok esrârengiz

tarafları var, ince tarafları var... Bunları öğrenelim, hayatımızı bunlara göre tanzim edelim! Tedbirimizi buna göre alalım! Ölüm zamanındaki halimizin güzel olması için, ne yapmamız gerekiyorsa; eskiden üzerimize bulaşmış, içimize girmiş, mayamıza karışmış olan kusurlardan nasıl kurtulmamız gerekiyorsa, onları tedbirlerini alarak, Allah'ın sevgili kulu olmaya çalışalım! Böyle, “*Lâ ilâhe illa'llah*” ile başlayıp, “*Lâ ilâhe illa'llah*” ile kapansın ömrümüz...

Allah-u Teâlâ Hazretleri, böyle sevdiği bir kul olarak huzuruna varanlardan eylesin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... Allah cümlelizden râzı olsun...

Bu konu önemli idi ve kâfi gelir inşaallah!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

04. 01. 1991 - Melbourne/Avustralya

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü